

III. Hospodaření rozpočtů územních samosprávných celků za 1. pololetí 2008

Od 1. ledna 2008 vstoupila v účinnost novela zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, která upravuje způsob rozdělování státem vybíraných daní ve vztahu k obcím a současně řeší navýšení daňových příjmů obcí. Dosavadní základní kritérium rozdělování - počet obyvatel příslušné obce a její zařazení do příslušné velikostní kategorie se stanoveným koeficientem bylo modifikováno (byla snížena jeho váha na 94%) a zařazena byla dvě nová kritéria (celková výměra katastrálních území obce, poměr počtu obyvatel obce k počtu obyvatel všech obcí), která mají doplňující charakter a každé má váhu 3%.

Ke zmírnění dopadů plynoucích z přechodu na nový způsob přerozdělení sdílených daňových příjmů a k posílení daňových příjmů zejména malých obcí byl zvýšen podíl obcí na sdílených daních z 20,59 % na 21,40 % (v absolutním vyjádření jde o 4,6 mld. Kč na vrub státního rozpočtu). Ve způsobu rozdělování státem vybíraných daní ve vztahu ke krajům k žádným změnám nedošlo.

Z hlediska struktury transferů poskytovaných územně samosprávným celkům ze státního rozpočtu nedošlo ve sledovaném roce k významnějším změnám oproti roku předcházejícímu. Nejdůležitějšími kapitolami státního rozpočtu, z nichž je financována činnost územních samosprávných celků, zůstávají kapitola Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a kapitola Ministerstva práce a sociálních věcí.

Pokud jde o transfery poskytované územním samosprávným celkům z kapitoly Všeobecná pokladní správa, zůstávají i pro rok 2008 zachovány finanční vztahy státního rozpočtu k rozpočtům krajů, k rozpočtům obcí a k rozpočtu hl. m. Prahy. Oproti roku předcházejícímu však dochází (na základě usnesení vlády č. 841/2007 ke Kontrolnímu závěru Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 06/24 Prostředky státního rozpočtu zahrnuté do kapitoly Všeobecná pokladní správa a na základě rozhodnutí vlády) k převodu některých dotačních titulů dosud poskytovaných územním samosprávným celkům z kapitoly Všeobecná pokladní správa, do odvětvově příslušných kapitol státního rozpočtu (například finanční prostředky na činnost koordinátorů romských poradců přecházejí do kapitoly Úřadu vlády, prostředky na prevenci kriminality na místní úrovni do kapitoly Ministerstva vnitra).

S ohledem na růst finanční náročnosti výkonu státní správy, kterou územní samosprávné celky zajišťují v přenesené působnosti, byly pro rok 2008 prostředky určené pro kraje, obce a hl. m. Prahu na výkon přenesené působnosti valorizovány o 3 %.

Rozpočty územně samosprávných celků byly pro rok 2008 koncipovány jako rozpočty schodkové, a to u krajů ve výši 1,5 mld. Kč, u obcí ve výši 2,1 mld. Kč a u dobrovolných svazků obcí ve výši 0,4 mld. Kč. Rozpočtové hospodaření regionálních rad regionů soudržnosti bylo koncipováno jako vyrovnané.

Na základě současného vývoje hospodaření územních rozpočtů a na základě odhadu očekávané skutečnosti plnění daňových příjmů byla zpracována očekávaná skutečnost výsledků hospodaření územních rozpočtů za rok 2008, která předpokládá, že v souhrnu skončí hospodaření územních rozpočtů v tomto roce s přebytkem.

1. Celkové výsledky hospodaření krajů, obcí, dobrovolných svazků obcí a regionálních rad regionů soudržnosti

Územní rozpočty zahrnují rozpočty krajů a obcí jakožto územních samosprávných celků (včetně jimi zřizovaných organizací) a dále rozpočty dobrovolných svazků obcí a rozpočty regionálních rad regionů soudržnosti.

V průběhu 1. pololetí tohoto roku přijaly kraje, obce, dobrovolné svazky obcí (dále jen DSO) a regionální rady regionů soudržnosti (dále jen regionální rady) do svých rozpočtů celkem **207,6 mld. Kč**, což představuje plnění rozpočtu 52,3 % a nárůst příjmů ve srovnání se stejným obdobím minulého roku o 25,0 mld. Kč. Obce a DSO se na celkových příjmech územních rozpočtů podílely ve výši 62,5 %.

Financování činnosti krajů bylo zajištěno především transfery ze státního rozpočtu a ze státních fondů, které tvořily 67,6 % celkových příjmů. Daňové příjmy krajů se na financování krajů podílely 29,4 %. Naproti tomu u obcí a dobrovolných svazků obcí tvořily hlavní zdroj příjmů především jim určené daňové výnosy, které se na celkových příjmech podílely 58,0 %. Transfery přijaté ze státního rozpočtu, ze státních fondů a od krajů představovaly zhruba 23,2 % jejich celkových příjmů. Zdrojem příjmů regionálních rad byly téměř výhradně transfery přijaté ze státního rozpočtu (97,0 % celkových příjmů).

Příjmy a výdaje krajů obcí, DSO a regionálních rad v 1. pololetí 2008

Tabulka č. 1

(v mil. Kč)

Ukazatel	kraje, obce, DSO a regionální rady celkem			stupně územních rozpočtů - skutečnost k 30.6.2008		
	rozpočet 2008 po změnách	skutečnost k 30.6.2008	% plnění	obce a DSO	kraje	regionální rady
1	2	3	4	5	6	7
I. Daňové příjmy	203 500,0	98 472,9	48,4	75 308,6	23 164,3	
z toho:						
Daně z příjmů fyzických osob	45 200,0	23 476,9	51,9	17 580,0	5 896,9	
z toho:						
ze závislé činnosti a funkčních požitků	36 000,0	17 628,7	49,0	12 823,0	4 805,7	
ze samostatné výdělečné činnosti	7 500,0	4 437,3	59,2	3 753,0	684,3	
Z kapitálových výnosů	1 700,0	1 408,7	82,9	1 001,8	406,9	
Daně z příjmů právnických osob	57 600,0	27 797,2	48,3	21 037,7	6 759,5	
z toho:						
daň z příjmů právnických osob	50 700,0	21 575,2	42,6	15 340,8	6 234,4	
daň z příjmů právnických osob za obce	6 500,0	5 696,4	87,6	5 696,4		
daň z příjmů právnických osob za kraje	400,0	525,0	131,3		525,0	
Daň z přidané hodnoty	82 600,0	36 339,0	44,0	25 844,3	10 494,7	
Daně a poplatky z vybran. činností a služeb	12 600,0	8 143,7	64,6	8 130,5	13,2	
Daň z nemovitostí	5 500,0	2 713,6	49,3	2 713,6		
II. Nedaňové příjmy (po konsolidaci)	26 200,0	13 570,3	51,8	12 353,6	1 795,8	24,2
III. Kapitálové příjmy	12 800,0	7 092,1	55,4	6 744,4	347,7	
Vlastní příjmy (po konsolidaci)	242 500,0	119 135,3	49,1	94 406,6	25 307,8	24,2
IV. Přijaté transfery (po konsolidaci)	154 156,9	88 482,5	57,4	35 365,8	53 418,3	2 858,4
Příjmy celkem po opravě (po konsolidaci)	396 656,9	207 592,0	52,3	129 752,0	78 722,8	2 882,5
I. Běžné výdaje (po konsolidaci)	297 838,9	141 497,4	47,5	87 144,3	56 578,9	234,1
II. Kapitálové výdaje (po konsolidaci)	102 822,9	27 969,0	27,2	24 034,4	5 148,0	43,5
Výdaje celkem (po konsolidaci)	400 661,8	169 466,4	42,3	111 178,7	61 726,9	277,6
Saldo příjmů a výdajů (po konsolidaci)	- 4 004,9	38 125,6		18 573,3	16 995,9	2 604,9

Poznámka:

Z důvodu konsolidace, jejímž smyslem je očistit údaje o rozpočtu nebo skutečnosti peněžních operací o interní přesuny peněžních prostředků uvnitř jednotky nebo mezi jednotkami na úrovni sumářů, za které se operace sledují, je součet na úrovni republiky odlišný od součtu jednotlivých úrovní, tj. obcí a DSO, krajů a regionálních rad.

Příjmové, výdajové a finanční operace, které jsou předmětem konsolidace spolu s uvedením úrovně, na které se konsolidace provádí, stanovuje vyhláška č. 22/2007 Sb., ze dne 1. února 2007, kterou se mění vyhláška Ministerstva financí č. 16/2001 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů a rozpočtů územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů

Celkové výdaje územních rozpočtů činily **169,5 mld. Kč**, což představuje 42,3 % úrovně předpokládané rozpočtem. Ve srovnání se stejným obdobím minulého roku byly výdaje vyšší o 5,0 mld. Kč. Obce a DSO se na celkových výdajích územních rozpočtů podílely 65,6 %.

Hospodaření územních rozpočtů v 1. pololetí tohoto roku skončilo převahou příjmů nad výdaji v celkové výši **38,1 mld. Kč**; z hlediska uplynulých tří let jde o nejvyšší dosažený přebytek hospodaření územních rozpočtů (1. pololetí 2007 přebytek 18,1 mld. Kč, 1. pololetí 2006 přebytek 11,2 mld. Kč, 1. pololetí 2005 přebytek 6,5 mld. Kč). Kraje vykázaly přebytek 17,0 mld. Kč, obce a DSO 18,6 mld. Kč a regionální rady 2,6 mld. Kč.

Výsledné saldo hospodaření územních rozpočtů bylo do značné míry ovlivněno vyšším nárůstem neinvestičních transferů v důsledku posunu termínů převodu prostředků na přímé náklady škol zřizovaných obcemi a kraji (v červnu byla zaplacená velká část zálohy na 3. čtvrtletí ve výši 19,0 mld. Kč, zatímco v červnu minulého roku to bylo jen 3,5 mld. Kč).

Stav finančních prostředků na bankovních účtech všech subjektů územních rozpočtů činil ke konci sledovaného období celkem 108,2 mld. Kč, což znamená meziroční nárůst o 29,2 mld. Kč. Převážná část prostředků (76,2 mld. Kč) je soustředěna na bankovních účtech obcí a DSO, kraje vykázaly na bankovních účtech 29,3 mld. Kč a regionální rady 2,7 mld. Kč. Z hlediska delšího časového období se projevuje tendence nárůstu finančních prostředků na bankovních účtech krajů i obcí a DSO.

Vyšší meziroční nárůst objemu prostředků na bankovních účtech krajů a obcí je ovlivněn jednak dřívějším termínem převodu prostředků na přímé náklady škol zřizovaných obcemi a kraji a také i časovým posunem realizace projektů spolufinancovaných z rozpočtu EU. Lze předpokládat, že prostředky, které kraje a obce chtějí vynaložit na spolufinancování jednotlivých projektů, zůstávají na účtech a budou využity v následujícím období.

Celkový stav finančních prostředků na bankovních účtech ke konci 1. pololetí

Tabulka č. 2

(v mld. Kč)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Kraje	2,1	5,4	6,1	5,3	10,1	13,0	29,3
Obce a DSO	33,2	41,3	46,8	48,4	60,4	65,3	76,2

Hodnocení plnění příjmů a výdajů krajů a obcí za 1. pololetí 2008 je provedeno samostatně k rozpočtu po změnách (dále jen k rozpočtu).

2. Příjmy a výdaje krajů

Celkové příjmy krajů dosáhly ke konci sledovaného období **78,7 mld. Kč**, což představuje plnění rozpočtu 57,5 %. Oproti srovnatelnému období minulého roku se příjmy zvýšily o 15,5 mld. Kč, tj. téměř o jednu čtvrtinu.

Vlastní příjmy krajů dosáhly 25,3 mld. Kč, což představuje meziroční zvýšení o 1,2 mld. Kč a plnění předpokladů rozpočtu v rozsahu 47,7 %. Podíl vlastních příjmů na celkových příjmech krajů činil 32,1 % a oproti srovnatelnému období předchozího roku byl o 6 procentních bodů nižší. Naproti tomu výrazněji vzrostl objem přijatých transferů, který v souhrnu dosáhl 53,4 mld. Kč, což znamená meziroční nárůst o 14,3 mld. Kč a plnění předpokladů rozpočtu ve výši 63,8 % (tento vývoj byl do značné míry ovlivněn již zmíněným dřívějším termínem převodu prostředků na přímé náklady škol zřizovaných kraji a obcemi).

Příjmy krajů v 1. pololetí 2008

Tabulka č. 3

(v mil. Kč)

Ukazatel	skutečnost k 30.6.2007	rozpočet 2008		skutečnost k 30.6.2008	% plnění rozpočtu	Index 2008/2007
		schválený	po změnách			
1	2	3	4	5	6	7
I. Daňové příjmy	22 013,5	49 400,0	49 400,0	23 164,3	46,9	105,2
z toho:						
Daně z příjmů fyzických osob	5 978,1	11 100,0	11 100,0	5 869,9	53,1	98,6
Daně z příjmů právnických osob	6 153,2	14 800,0	14 800,0	6 759,5	45,7	109,9
Daň z přidané hodnoty	9 861,7	23 500,0	23 500,0	10 494,7	44,7	106,4
II. Nedaňové příjmy (po konsolidaci)	1 788,2	3 300,0	3 300,0	1 795,8	54,4	100,4
III. Kapitálové příjmy	289,0	400,0	400,0	347,7	86,9	120,3
Vlastní příjmy (po konsolidaci)	24 090,7	53 100,0	53 100,0	25 307,8	47,7	105,1
IV. Přijaté transfery (po konsolidaci)	39 088,7	85 762,0	83 691,2	53 418,3	63,8	136,7
Příjmy celkem opravě (po konsolidaci)	63 179,4	138 862,0	136 791,2	78 722,8	57,5	124,6

Daňové příjmy krajů dosáhly ke konci června letošního roku 23,2 mld. Kč, tj. plnění rozpočtu 46,9 %. Ve srovnání s 1. pololetím minulého roku jsou daňové příjmy vyšší o 1,2 mld. Kč. Podíl daňových příjmů na vlastních příjmech činil 91,5 % a zůstal zhruba na stejné úrovni jako v pololetí předchozího roku.

Výnos daně z příjmů fyzických osob celkem dosáhl ke konci sledovaného období 5,9 mld. Kč (plnění rozpočtu 53,1 %). Ve srovnání s pololetím minulého roku se celkový výnos této daně mírně snížil o 0,1 mld. Kč, a to v důsledku poklesu u daně z příjmů fyzických

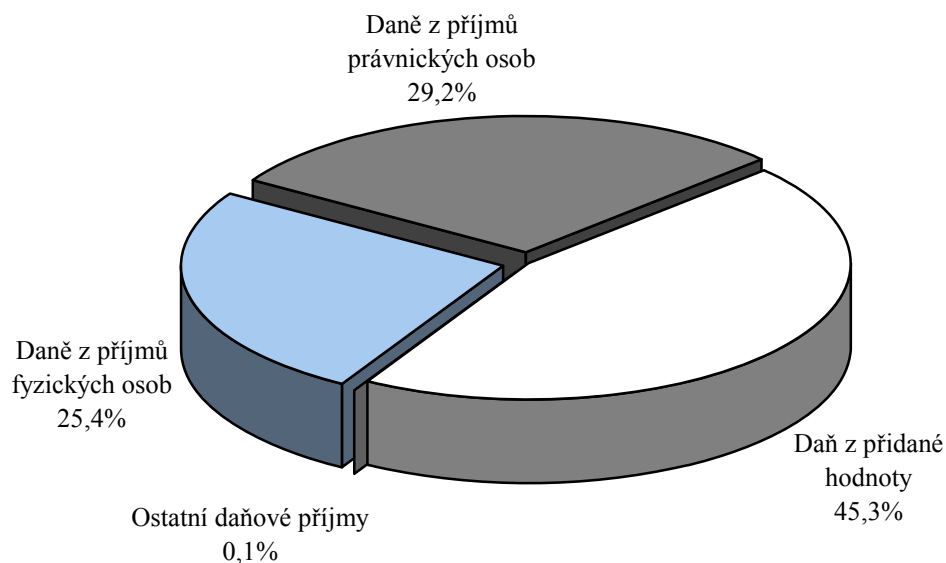
osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, která tvoří rozhodující podíl výnosů daně z příjmů fyzických osob (meziroční snížení o 0,3 mld. Kč). Naproti tomu výnos daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti a z kapitálových výnosů se ve srovnání s pololetím minulého roku zvýšil v souhrnu o 0,2 mld. Kč.

Daň z příjmů právnických osob byla u krajů zaúčtována ve výši 6,8 mld. Kč (plnění rozpočtu 45,7 %), oproti pololetí předchozího roku byl výnos této daně vyšší o 0,6 mld. Kč.

Výnos daně z přidané hodnoty, která je objemově nejvýznamnější daní v příjmech krajů, dosáhl 10,5 mld. Kč (plnění rozpočtu 44,7 %), ve srovnání s pololetím minulého roku byl vyšší o 0,6 mld. Kč.

Graf č. 1

Přehled daňových příjmů krajů k 30. 6. 2008

Vlastní příjmy krajů jsou dále tvořeny **nedaňovými příjmy**, které v pololetí letošního roku dosáhly 1,8 mld. Kč (plnění rozpočtu 54,4 %) a zůstaly tak na stejné úrovni jako v pololetí minulého roku. V rámci nedaňových příjmů zaznamenala vysoký nárůst položka příjmy z úroků, které vzrostly více než dvojnásobně; k poklesu naproti tomu došlo u příjmů z pronájmu majetku a příjmů z prodeje nekapitálového majetku a ostatních nedaňových příjmů. Příjmy z vlastní činnosti a odvody příspěvkových organizací mírně vzrostly.

Kapitálové příjmy krajů činily 0,3 mld. Kč, což představuje 86,9 % úrovně předpokládané rozpočtem. Ve srovnání s pololetím minulého roku se zvýšily zhruba o 0,1 mld. Kč, nárůst byl způsoben zvýšením příjmů z prodeje dlouhodobého majetku, které tvoří rozhodující část kapitálových příjmů.

Hlavní zdroj příjmů krajů dlouhodobě představují **transfery ze státního rozpočtu a ze státních fondů**. Transfery určené krajům tvoří dotace obsažené ve finančním vztahu státního rozpočtu k rozpočtům krajů zahrnuté v kapitole Všeobecná pokladní správa, ostatní dotace z kapitoly Všeobecná pokladní správa a transfery z ostatních kapitol státního rozpočtu a ze státních fondů.

Celkový objem transferů, které kraje přijaly v průběhu pololetí ze státního rozpočtu a ze státních fondů dosáhl 53,2 mld. Kč, což představuje 67,6 % z celkových příjmů krajů, tj. o 6,2 procentních bodů více nežli v 1. pololetí předchozího roku.

Finanční vztahy státního rozpočtu k rozpočtům krajů v roce 2008 zahrnují pouze příspěvek na výkon státní správy v přenesené působnosti. Ve státním rozpočtu byl tento příspěvek stanoven ve výši 1,1 mld. Kč (příloha č. 6 k zákonu č.360/2007 Sb.). Součástí příspěvku již nejsou prostředky na jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí, které byly přesunuty z kapitoly VPS do kapitoly Ministerstva vnitra.

Ve sledovaném období přijaly kraje ze státního rozpočtu v rámci finančního vztahu v měsíčních splátkách příspěvky v celkové výši 0,5 mld. Kč, což představuje 48,3 % ročního rozpočtu.

Ostatní dotace z kapitoly Všeobecná pokladní správa byly v rozpočtu stanoveny ve výši 1,9 mld. Kč, z toho 1,6 mld. Kč bylo určeno na financování programů reprodukce majetku (jedná o prostředky pro kraje určené zejména na majetkové vypořádání pozemků pod silnicemi II. a III. třídy - usn. vlády č. 1059/2005) a zbývajících 0,3 mld. Kč bylo zahrnuto v ukazateli „Další prostředky pro územní samosprávné celky“, který obsahuje dotační tituly, které nelze rozpočtovat u konkrétních příjemců v době sestavování návrhu rozpočtu, např. prostředky na výdaje stanovené zvláštními zákony nebo právními předpisy. V rámci tohoto titulu byly krajům poskytnuty prostředky v celkové výši 0,1 mld. Kč. Jednalo se například o neinvestiční prostředky určené na náhrady škod způsobených vybranými zvláště chráněnými

živočichy, na výkon sociálně právní ochrany dětí u obcí, na protiradonová opatření, na činnosti v oblasti zabránění vzniku a šíření TBC, na likvidaci léčiv.

Transfery, které kraje přijímají z rozpočtů kapitol ostatních ústředních orgánů státní správy a ze státních fondů, jsou směřovány na financování investičních a neinvestičních akcí a jsou poskytovány v souladu se schválenými programy na daný rok. V průběhu 1. pololetí přijaly kraje z rozpočtů ústředních orgánů státní správy celkem 52,3 mld. Kč a ze státních fondů celkem 0,3 mld. Kč.

Přehled o transferech a půjčkách přijatých krajskými úřady ze státního rozpočtu a ze státních fondů k 30.6.2008

Tabulka č. 4

(v mil. Kč)

	celkem	z toho		
		Neinvestiční	investiční	půjčky
Úřad vlády ČR	5,0	5,0		
Ministerstvo obrany	2,3	2,3		
Ministerstvo práce a sociálních věcí	147,3	85,5	61,8	
Ministerstvo vnitra	99,5	99,5		
Ministerstvo životního prostředí	12,4	7,2	5,2	
Ministerstvo pro místní rozvoj	800,7	280,3	520,4	
Ministerstvo průmyslu a obchodu	1,6		1,6	
Ministerstvo dopravy	0,9	0,5	0,4	
Ministerstvo zemědělství	43,0	5,3	37,7	
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	51 100,4	51 100,4		
Ministerstvo kultury	38,1	35,1	3,0	
Státní úřad pro jadernou bezpečnost	0,3	0,3		
Národní fond	68,3	16,0	52,3	
Operace státních finančních aktiv	1,9		1,9	
přijaté transfery ze státního rozpočtu celkem (bez VPS)	52 321,7	51 637,4	684,3	
VPS - transfery v rámci souhrnného dotačního vztahu	540,7	540,7		
VPS - ostatní transfery	80,5	64,0	16,5	
Státní zemědělský intervenční fond	1,0	1,0		
Státní fond životního prostředí	0,8		0,8	
Státní fond dopravní infrastruktury	299,9	24,7	275,2	
přijaté transfery ze stát. rozpočtu a stát. fondů celkem	53 244,6	52 267,8	976,8	

Z rozpočtu **Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy** přijaly kraje transfery v celkové výši 51,1 mld. Kč, tj. o 15,1 mld. Kč více proti srovnatelnému období předchozího roku. Téměř celou výši dotací pokrývaly neinvestiční výdaje určené na přímé náklady škol (platy, výdaje na učební pomůcky a školní potřeby, výdaje na další vzdělávání pedagogických

pracovníků, služby apod.). Další prostředky byly použity v rámci programů zaměřených na rozvoj a zkvalitnění vzdělávání, na protidrogovou politiku, prevenci kriminality apod.

Z rozpočtu kapitoly **Ministerstva pro místní rozvoj** získaly kraje prostředky ve výši 0,8 mld. Kč, což představuje snížení o 0,3 mld. Kč oproti srovnatelnému období minulého roku. Investiční transfery se na celkovém objemu podílely 65,0 %. Finanční prostředky byly použity především na podporu regionálního rozvoje v rámci Společného regionálního operačního programu a programu INTERREG III A. Podpora rovněž směřovala na obnovu krajského a obecního majetku postiženého povodní 2006.

Z kapitoly **Ministerstva práce a sociálních věcí** byly krajům uvolněny účelové prostředky ve výši 0,1 mld. Kč na aktivní politiku zaměstnanosti, na neinvestiční nedávkové transfery poskytované podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách a na státní příspěvek zřizovatelům zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc. Další neinvestiční prostředky byly použity v rámci operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, který je zaměřen na snížení nezaměstnanosti a zlepšení struktury pracovních míst. V investiční oblasti byly realizovány rekonstrukce, modernizace a stavební úpravy zařízení sociální péče včetně domovů pro seniory v působnosti krajských úřadů.

Navíc Ministerstvo práce a sociálních věcí uvolnilo přímo příspěvkovým organizacím zřízeným kraji (bez prostřednictví rozpočtu kraje) v rámci dotačního titulu neinvestiční nedávkové transfery (podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách) finanční prostředky v celkovém objemu 1,7 mld. Kč.

Na financování dopravní infrastruktury poskytl krajům **Státní fond dopravní infrastruktury** prostředky v celkovém objemu 0,3 mld. Kč. V daném případě se jednalo především o investiční prostředky, které směřovaly na výstavbu a obnovu silniční sítě.

Celkové výdaje krajů byly ke konci prvního pololetí čerpány ve výši **61,7 mld. Kč**, což představuje plnění předpokladů rozpočtu ve výši 44,6 % a nárůst objemu výdajů ve srovnání s pololetím předchozího roku o 2,9 mld. Kč.

Rozhodující část výdajů tvoří **neinvestiční výdaje**, které dosáhly 56,6 mld. Kč, tj. téměř 92,0 % celkových výdajů krajů. Objemově nejvýznamnějšími položkami jsou

neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím, které dosáhly 23,7 mld. Kč (patří sem především neinvestiční transfery pro školské právnické osoby zřizované kraji, dále pak pro veřejná zdravotnická zařízení, veřejné výzkumné instituce a další příspěvkové organizace, jejichž zřizovatelem jsou kraje) a neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím, které činily 21,9 mld. Kč (jedná se o neinvestiční transfery školským právnickým osobám zřízeným obecně prospěšnými společnostmi, transfery občanským sdružením, církvím a náboženským společnostem).

Výdaje krajů na dopravní obslužnost činily ke konci pololetí 4,5 mld. Kč a byly tak o 0,3 mld. Kč vyšší nežli ve srovnatelném období minulého roku. Na platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci kraje vynaložily 0,9 mld. Kč. Vysoký nárůst výdajů byl zaznamenán u položky nákup vody, paliv, energie, služeb a ostatní nákupy, kde celkové výdaje dosáhly 1,6 mld. Kč, tj. o 0,7 mld. Kč více nežli v pololetí předchozího roku.

Kapitálové výdaje krajů dosáhly ke konci pololetí 5,1 mld. Kč. Ve srovnání s pololetím předchozího roku vzrostly o 0,6 mld. Kč, plnění rozpočtu dosáhlo 23,4 %. Obdobná úroveň plnění rozpočtu byla zaznamenána v pololetí předchozího roku, kdy bylo dosaženo 23,7 % úrovně předpokládané rozpočtem.

Téměř polovinu kapitálových výdajů představují investiční nákupy a související výdaje, které zahrnují platby za pořízení dlouhodobého investičního majetku. Kraje na tuto položku vynaložily 2,4 mld. Kč, což je o 0,3 mld. Kč více nežli v pololetí minulého roku. Další významnou položkou jsou investiční transfery příspěvkovým organizacím, které činily 1,0 mld. Kč; zde však byl zaznamenán mírný meziroční pokles o 0,1 mld. Kč.

3. Příjmy a výdaje obcí a DSO

Celkové příjmy obcí a DSO (dále jen příjmy obcí) dosáhly **129,8 mld. Kč**, což představuje 49,4 % úrovně předpokládané rozpočtem a meziroční nárůst o 7,7 mld. Kč. Zvýšení příjmů je způsobeno především růstem daňových příjmů (zejména daně z přidané hodnoty) a vyšším čerpáním transferů poskytovaných z jednotlivých kapitol státního rozpočtu.

Od počátku roku vstoupila v účinnost novela zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, která mění způsob rozdělování sdílených daní (tj. daní z příjmů a daně z přidané hodnoty). Dosavadní základní kritérium počtu obyvatel bylo modifikováno, má váhu 94 % a zařazena byla dvě nová kritéria (celková výměra katastrálních území obce, poměr počtu obyvatel obce k počtu obyvatel všech obcí), která mají doplňující charakter a každé má váhu 3%. Cílem nové úpravy bylo zejména odstranit vysokou váhu koeficientů velikostních kategorií při přerozdělování celkových daňových příjmů obcí, omezit skokové přechody mezi velikostními kategoriemi, odstranit velký rozdíl v koeficientech velikostních kategorií mezi největšími a nejmenšími obcemi a současně zvýšit výdajové možnosti malých obcí. K posílení daňových příjmů zejména malých obcí a ke zmírnění dopadů plynoucích z nového způsobu přerozdělení sdílených daňových příjmů byl zvýšen podíl obcí na sdílených daních z 20,59 % na 21,4 %, což v absolutním vyjádření znamená 4,6 mld. Kč.

V 1. pololetí letošního roku se daňové příjmy podílely na celkových příjmech obcí ve výši 58,0 % (tj o 0,7 procentního bodu méně oproti pololetí předchozího roku), nedaňové příjmy tvořily 9,5 % celkových příjmů a kapitálové příjmy 5,2 %. Vlastní příjmy obcí tak představovaly 72,7 % celkových příjmů, zbývající část tvořily přijaté transfery.

Příjmy obcí a DSO v 1. pololetí 2008

Tabulka č. 5

(v mil. Kč)

Ukazatel	skutečnost k 30.6.2007	rozpočet 2008		skutečnost k 30.6.2008	% plnění rozpočtu	Index 2008/2007
		schválený	po změnách			
1	2	3	4	5	6	7
I. Daňové příjmy	71 579,1	154 100,0	154 100,0	75 308,6	48,9	105,2
z toho:						
Daně z příjmů fyzických osob	16 978,5	34 100,0	34 100,0	17 580,0	51,6	103,5
Daně z příjmů právnických osob	20 583,2	42 800,0	42 800,0	21 037,7	49,2	102,2
Daň z přidané hodnoty	23 605,8	59 100,0	59 100,0	25 844,3	43,7	109,5
Daně a poplatky z vybr. činnost. a služeb	7 843,5	12 600,0	12 600,0	8 130,5	64,5	103,7
Daň z nemovitostí	2 564,3	5 500,0	5 500,0	2 713,6	49,3	105,8
II. Nedaňové příjmy (po konsolidaci)	11 926,2	23 600,0	23 600,0	12 353,6	52,3	103,6
III. Kapitálové příjmy	5 123,2	12 400,0	12 400,0	6 744,4	54,4	131,6
Vlastní příjmy (po konsolidaci)	88 628,5	190 100,0	190 100,0	94 406,6	49,7	106,5
IV. Přijaté transfery (po konsolidaci)	33 377,5	68 871,5	72 555,9	35 365,8	48,7	106,0
Příjmy celkem opravě (po konsolidaci)	122 006,2	258 971,5	262 655,9	129 752,0	49,4	106,3

Daňové příjmy obcí dosáhly ve sledovaném období 75,3 mld. Kč, což představuje 48,9 % úrovně předpokládané rozpočtem. Oproti pololetí minulého roku se objem daňových příjmů zvýšil o 3,7 mld. Kč.

Výnos daně z příjmů fyzických osob celkem činil 17,6 mld. Kč, což představuje 51,6 % celoročního rozpočtovaného objemu, ve srovnání se stejným obdobím minulého roku byl vyšší o 0,6 mld. Kč.

Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků činila 12,8 mld. Kč, tj. plnění předpokladů rozpočtu 48,9 %. Ve srovnání s pololetím minulého roku zaznamenal příjem z této daně mírný pokles o 0,2 mld. Kč.

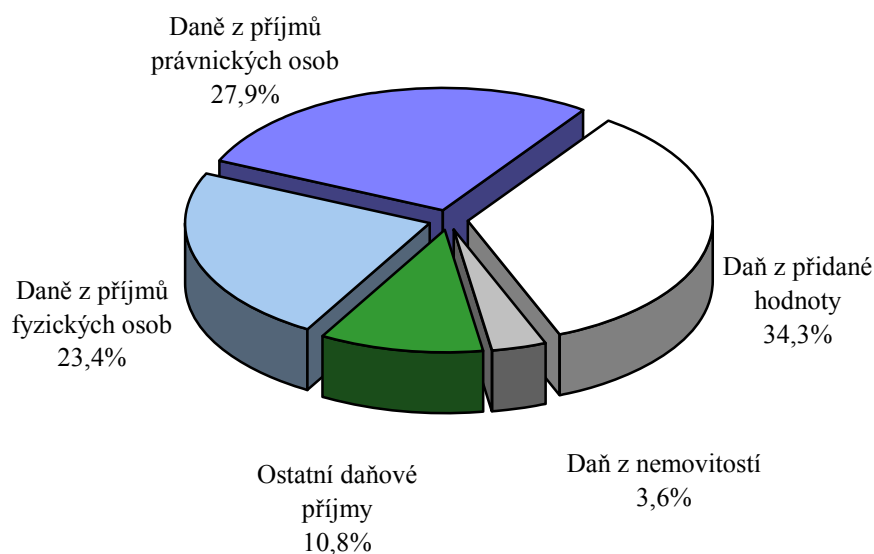
Naproti tomu daň z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti zaznamenala nárůst, dosáhla 3,8 mld. Kč, tj. o 0,6 mld. Kč více nežli v pololetí předchozího roku; předpoklad ročního rozpočtu byl naplněn ve výši 56,0 %.

Daň z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů, která zahrnuje daně z úroků, dividend a jiných kapitálových výnosů a daně z jiných příjmů vybírané srážkou podle zvláštní sazby, činila 1,0 mld. Kč, což znamená plnění rozpočtu 83,5 % a nárůst oproti srovnatelnému období minulého roku o 0,2 mld. Kč.

Daň z příjmů právnických osob byla u obcí zaúčtována v celkové výši 21,0 mld. Kč, tj. 49,2 % plnění rozpočtu. Z celkového výnosu této daně činila 15,3 mld. Kč daň z příjmů právnických osob (zahrnuje daň ze zisku a kapitálových výnosů) a 5,7 mld. Kč daň z příjmů právnických osob za obce, kdy poplatníkem je obec (jedná se o podnikatelské aktivity obcí, kdy obce jsou plátcí daně, daň neodvádějí, pouze ji promítají ve svém účetnictví).

Daň z přidané hodnoty, která je další sdílenou daní obcí a státního rozpočtu, představuje u obcí stejně jako u krajů objemově nejvýznamnější daňový příjem. V pololetí dosáhla 25,8 mld. Kč, což znamená 43,7 % úrovně předpokládané rozpočtem a meziroční růst o 2,2 mld. Kč. Výnos daně z přidané hodnoty tvoří obdobně jako v předchozích letech zhruba jednu třetinu celkových daňových příjmů.

Přehled daňových příjmů obcí včetně DSO k 30. 6. 2008

Do daňových příjmů dále patří skupina poplatků a odvodů z vybraných činností a služeb. V 1. pololetí dosáhly příjmy z těchto daní a poplatků v souhrnu 8,1 mld. Kč, to je 64,5 % úrovně předpokládané rozpočtem, meziroční nárůst činil 0,3 mld. Kč.

V rámci výše uvedené skupiny mají dlouhodobě největší váhu (zhruba polovinu) poplatky a odvody v oblasti životního prostředí, které zahrnují poplatky za vypouštění odpadních vod do vod povrchových, poplatky za znečišťování ovzduší, poplatky za uložení odpadů, odvody za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu, poplatky za likvidaci komunálního odpadu a poplatky za odnětí pozemků plnění funkcí lesa. Ve sledovaném období dosáhly poplatky celkem 3,8 mld. Kč, tj. o 0,1 mld. Kč více nežli v pololetí předchozího roku.

Součástí skupiny jsou dále místní poplatky z vybraných činností a služeb, což jsou poplatky ukládané za účelem zdanění (často i regulace) určité aktivity, či vyjadřující místní specifikum - například poplatky ze psů, poplatky za lázeňský či rekreační pobyt, poplatky ze vstupného, poplatky za provozovaný hrací přístroj. Obce z těchto poplatků přijaly celkem 1,4 mld. Kč, tj. přibližně stejně jako v minulém roce.

Správní poplatky, tj. poplatky stanovené zákonem o správních poplatcích za správní úkony a správní řízení, jehož výsledkem jsou vydaná povolení, rozhodnutí apod. Příjmy obcí z těchto poplatků dosáhly 2,0 mld. Kč a zůstaly též na úrovni pololetí předchozího roku.

Do skupiny náleží rovněž ostatní odvody z vybraných činností a služeb, které zahrnují odvody částí výtěžku z provozování loterií a jiných podobných her na veřejně prospěšné účely. Příjmy obcí z těchto odvodů činily 0,9 mld. Kč, tj. o 0,1 mld. Kč více oproti srovnatelnému období minulého roku.

Výnos daně z nemovitosti dosáhl v průběhu 1. pololetí 2,7 mld. Kč, což znamená 49,3 % úrovně předpokládané rozpočtem a mírný meziroční nárůst o 0,1 mld. Kč.

Nedaňové příjmy obcí činily 12,4 mld. Kč, tj. 52,3 % ročního rozpočtu, meziročně nedaňové příjmy vzrostly o 0,4 mld. Kč.

Objemově nejvýznamnější jsou příjmy z pronájmu majetku, které dosáhly 4,6 mld. Kč a proti roku minulému vzrostly o 0,3 mld. Kč. Jedná se především o příjmy z nájemného samostatných pozemků, z nájemného budov a jejich částí a z pronájmu movitých věcí (stroje, zařízení, dopravní prostředky).

Příjmy z vlastní činnosti obcí činily 3,0 mld. Kč. Jedná se o příjmy spojené s poskytováním služeb a výrobků, za které je inkasován určitý poplatek.

Poměrně vysoký růst příjmů (zhruba o polovinu) byl zaznamenán u příjmů z úroků, které ke konci 1. pololetí dosáhly celkem 1,0 mld. Kč. Vývoj této položky je spojen s kapitálovými příjmy, zejména s finančními operacemi na kapitálovém trhu.

Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy (jedná se např. o příjmy z prodeje neinvestičního majetku, přijaté neinvestiční dary, přijaté pojistné náhrady) dosáhly 1,5 mld. Kč a zůstaly tak zhruba na úrovni pololetí předchozího roku. Mezi nedaňové příjmy se řadí rovněž odvody příspěvkových organizací, které činily 0,4 mld. Kč.

Kapitálové příjmy obcí meziročně vzrostly téměř o 1,6 mld. Kč a dosáhly 6,7 mld. Kč; nárůst byl zaznamenán především u příjmů z prodeje dlouhodobého majetku, které tvoří hlavní část kapitálových příjmů.

Vlastní příjmy obcí dosáhly 94,4 mld. Kč, což znamená 49,7 % úrovně předpokládané rozpočtem; meziročně se objem vlastních příjmů zvýšil o 5,8 mld. Kč. Podíl

vlastních příjmů na celkových příjmech obcí činil 72,8 % a zůstal tak zhruba na úrovni dosažené v pololetí předchozího roku.

Další součástí příjmů obcí jsou **transfery**, které jsou obcím převáděny ze státního rozpočtu, ze státních fondů a z rozpočtů krajů a dále také převody z vlastních fondů obcí. Z těchto zdrojů získaly obce v průběhu pololetí do svých rozpočtů celkem 35,4 mld. Kč, z toho transfery ze státního rozpočtu a ze státních fondů činily 29,0 mld. Kč, transfery z rozpočtů krajů 1,2 mld. Kč a převody z vlastních fondů obcí 5,2 mld. Kč.

Vztah státního rozpočtu k rozpočtům obcí pro rok 2008 je definován vztahem státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích ve výši 8,7 mld. Kč (Příloha č. 7 k zákonu č. 360/2007 Sb.) a finančním vztahem k rozpočtu hlavního města Prahy ve výši 0,7 mld. Kč (Příloha č. 8 k zákonu č. 360/2007 Sb.), ostatními dotacemi z kapitoly Všeobecná pokladní správa ve výši 2,4 mld. Kč a dotacemi z ostatních kapitol státního rozpočtu.

V rámci finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích nedochází v roce 2008 k žádným změnám. Obsahem finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích zůstává příspěvek na školství, dotace na vybraná zdravotnická zařízení, příspěvek na výkon státní správy a dotace na výkon zřizovatelských funkcí převedených z okresních úřadů obcím. K dílčí změně však dochází ve finančním vztahu státního rozpočtu k rozpočtu hl. m. Prahy, kde je v souladu s usnesením vlády č. 841/2007 zohledněn přesun prostředků na jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí z kapitoly Všeobecná pokladní správa (kde byly součástí příspěvku na výkon státní správy) do kapitoly Ministerstva vnitra. Finanční vztah státního rozpočtu k rozpočtu hl. m. Prahy zahrnuje příspěvek na školství a příspěvek na výkon státní správy.

Obce a hl. m. Praha přijaly v průběhu 1. pololetí 2008 v rámci finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích a k rozpočtu hl. m. Prahy v měsíčních splátkách celkem 4,7 mld. Kč, tj. 50 % ročního rozpočtu.

V rámci ostatních dotačních titulů z kapitoly Všeobecná pokladní správa bylo obcím a hl. m. Praze v průběhu 1. pololetí uvolněno celkem 0,9 mld. Kč (z toho 0,8 mld. Kč činily neinvestiční transfery a 0,1 mld. Kč transfery investiční). Rozhodující část představovaly prostředky poskytnuté na výkon sociálně právní ochrany dětí u obcí ve výši 0,5 mld. Kč.

Další prostředky byly poskytnuty například na výkon státní správy v oblasti sociálních služeb dle zákona č. 108/2006 Sb., na protiradonová opatření, na úhradu poštovního a poukázecného v rámci systému sociální podpory, na náhrady škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, na zabránění vzniku, rozvoje a šíření TBC, na podporu rozvoje a obnovy materiálně technické základny školství na likvidaci nepoužitých léčiv a na výdaje spojené s volbami do obecních zastupitelstev.

Rozhodující objem transferů přijatých do rozpočtů obcí tvoří transfery poskytnuté z kapitol ústředních orgánů státní správy a ze státních fondů. V průběhu 1. pololetí získaly obce z kapitol ústředních orgánů státní správy (bez kapitoly Všeobecná pokladní správa) transfery v celkové výši 22,6 mld. Kč, což představuje zhruba 57,5 % úrovně předpokládané rozpočtem a nárůst oproti srovnatelnému období minulého roku o 2,1 mld. Kč. Rozhodující část tvořily transfery neinvestičního charakteru. Ze státních fondů přijaly obce celkem 0,8 mld. Kč.

Přehled o transferech a půjčkách přijatých obcemi a DSO ze státního rozpočtu a ze státních fondů k 30.6.2008

Tabulka č. 6

(v mil. Kč)

	celkem	z toho		
		neinvestiční	Investiční	půjčky
Poslanecká sněmovna Parlamentu	0,3	0,3		
Ministerstvo práce a sociálních věcí	13 678,0	13 536,1	141,9	
Ministerstvo vnitra	7,5	1,2	6,3	
Ministerstvo životního prostředí	693,7	5,0	688,7	
Ministerstvo pro místní rozvoj	1 099,1	493,7	605,4	
Ministerstvo průmyslu a obchodu	155,8	1,6	154,2	
Ministerstvo dopravy	15,6		15,6	
Ministerstvo zemědělství	472,5	79,1	393,4	
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	6 232,3	6 152,0	80,3	
Ministerstvo kultury	86,0	76,9	9,1	
Grantová agentura	0,4	0,4		
Národní fond	36,5	11,9	24,6	
Operace státních finančních aktiv	85,6	3,1	82,5	
přijaté transfery ze státního rozpočtu celkem (bez VPS)	22 563,3	20 361,3	2 202,0	
VPS - transfery v rámci souhrnného dotačního vztahu	4 710,5	4 710,5		
VPS - ostatní transfery	910,5	832,1	78,4	
Státní zemědělský intervenční fond	1,5	0,3	1,2	
Státní fond životního prostředí	305,4	13,7	263,9	27,8
Státní fond dopravní infrastruktury	114,1	28,4	85,7	
Státní fond rozvoje bydlení	379,2	16,1	349,7	13,4
Státní fond pro podporu a rozvoj české kinematografie	6,7		6,7	
přijaté transfery ze stát. rozpočtu a stát. fondů celkem	28 991,2	25 962,4	2 987,6	41,2

Největší objem transferů přijaly obce z rozpočtu **Ministerstva práce a sociálních věcí**, celkový objem činil 13,7 mld. Kč, což představuje oproti předchozímu roku nárůst o 1,6 mld. Kč. Na zvýšení se podílí především transfery na dávky pomoci v hmotné nouzi, transfery na příspěvek na péči podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách a transfery na státní příspěvek zřizovatelům zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc. Další prostředky byly obcím uvolněny na aktivní politiku zaměstnanosti a financování společných programů EU a ČR zaměřených na zlepšení struktury pracovních míst, snížení nezaměstnanosti apod. Investiční prostředky směřovaly do Programu porizení a technická obnova majetku ve správě ústavů sociální péče a byly určeny na odstranění předhavarijních a havarijních stavů zařízení sociální péče včetně domovů pro seniory v působnosti územních orgánů formou rekonstrukcí a modernizací.

Ministerstvo práce a sociálních věcí uvolnilo navíc příspěvkovým organizacím zřízeným obcemi přímo (bez prostřednictví rozpočtu obce) prostředky ve výši 0,6 mld. Kč, a to v rámci dotačního titulu neinvestiční nedávkové transfery podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Z kapitoly **Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy** získaly obce transfery ve výši 6,2 mld. Kč, tj. o 1,0 mld. Kč více oproti srovnatelnému období roku 2007. Převážná část těchto účelových prostředků zahrnuje přímé náklady na vzdělávání a dotace na soukromé školy, další prostředky směřovaly na projekty romské komunity, na podporu protidrogové politiky, na podporu projektů zaměřených na rozvoj a zkvalitnění vzdělávání apod. V investiční oblasti byla realizována především výstavba a obnova sportovních zařízení.

Obce přijaly v průběhu 1. pololetí z kapitoly **Ministerstva pro místní rozvoj** účelové prostředky ve výši 1,1 mld. Kč, z toho 0,6 mld. Kč činily investiční transfery. Prostředky směřovaly na podporu regionálního rozvoje, na řešení ochrany majetku obcí před povodní, na obnovu místních komunikací, podporu rozvoje cestovního ruchu, apod. V rámci Iniciativy společenství INTERREG IIIA byla podpořena regionální přeshraniční spolupráce (přeshraniční informační centra, spolupráce vzdělávacích institucí, zlepšení dopravní infrastruktury). Priority Společného regionálního operačního programu se týkaly například podpory malého a středního podnikání, podpory zaměřené na sociální integraci v regionech, podpory regionálních a místních služeb cestovního ruchu apod.

Objem finančních prostředků ve výši 0,7 mld. Kč obdržely obce z kapitoly **Ministerstva životního prostředí**, z toho převážnou část tvořily investiční transfery realizované v rámci vodohospodářských projektů a operačního programu Infrastruktura, které byly zaměřené na výstavbu a technickou obnovu kanalizací, čističek odpadních vod, revitalizaci vodních nádrží a rovněž obnovu ekologické stability krajiny.

Finanční prostředky, které obce přijaly z kapitoly **Ministerstva zemědělství** činily 0,5 mld. Kč a odpovídaly tak přibližně úrovni srovnatelného období předchozího roku. Převážná část transferů směřovala do oblasti investic (0,4 mld. Kč) na výstavbu a technickou obnovu vodovodů a úpraven vod, čistíren a kanalizací. Neinvestiční přijaté prostředky byly určeny pro obce na hospodaření v lesích a na obnovu lesních porostů.

Zdroj příjmů pro obce představují rovněž transfery a půjčky ze státních fondů. Ze **Státního fondu životního prostředí** získaly obce 0,3 mld. Kč. Největší část prostředků směřovala obdobně jako v předcházejících letech k ochraně vod a ovzduší, především se jednalo o realizaci opatření k ochraně zdrojů pitné vody, rozšíření obecních čistíren odpadních vod, rozšíření kanalizačních systémů, výstavbu veřejných částí přípojek apod.

Ze **Státního fondu rozvoje bydlení** byly obcím poskytnuty účelové transfery ve výši 0,4 mld. Kč především na výstavbu nájemních bytů v obcích pro nízkopříjmové skupiny obyvatel a na opravy panelových bytových domů. Ze **Státního fondu dopravní infrastruktury** získaly obce účelové prostředky ve výši 0,1 mld. Kč na výstavbu a obnovu silniční sítě statutárních měst, další prostředky byly určeny na financování dopravní infrastruktury v příslušných oblastech.

Celkové výdaje obcí dosáhly ke konci pololetí 111,2 mld. Kč, tj. 41,9 % úrovně předpokládané rozpočtem. Proti pololetí minulého roku se výdaje zvýšily o 2,3 mld. Kč.

Výdaje obcí a DSO v 1. pololetí 2008

Tabulka č. 7

	Skutečnost k 30.6..2007	Rozpočet		Skutečnost k 30.6.2008	% plnění rozpočtu	Index 2008/2007
		schválený	po změnách			
1	2	3	4	5	6	7
I . Běžné výdaje (po konsolidaci)	83 390,7	183 360,5	185 009,8	87 144,3	47,1	104,5
II. Kapitálové výdaje (po konsolidaci)	25 526,2	78 067,0	80 102,1	24 034,4	30,0	94,2
Výdaje celkem (po konsolidaci)	108 916,9	261 427,5	265 111,9	111 178,7	41,9	102,1
Saldo příjmů a výdajů (po konsolidaci)	13 089,3	- 2 456,0	-2 456,0	18 573,3		141,9

Běžné výdaje obcí tvoří více než tři čtvrtiny celkových výdajů obcí (78,4 %). Ke konci 1. pololetí dosáhly 87,1 mld. Kč a byly tak o 3,8 mld. Kč vyšší nežli v pololetí minulého roku.

Největší položku běžných výdajů tvoří náklady na nákup vody, paliv, energie, služeb a ostatní nákupy. Ve sledovaném období dosáhly 20,5 mld. Kč, což znamená meziroční nárůst o 1,0 mld. Kč. Další významné položky představují výdaje na neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím, které činily 15,0 mld. Kč (meziroční nárůst o 0,4 mld. Kč) a neinvestiční transfery obyvatelstvu, které dosáhly 12,7 mld. Kč a meziročně tak vzrostly o 1,8 mld. Kč (plné promítnutí vlivu zavedení nové dávky podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, tzv. příspěvku na péči). Na platy a ostatní platby za provedenou práci vynaložily obce 10,3 mld. Kč (oproti pololetím minulého roku o 0,4 mld. Kč více).

Kapitálové výdaje obcí činily 24,0 mld. Kč, což znamená 30,0 % úrovně předpokládané rozpočtem a meziroční pokles o 1,5 mld. Kč. K poklesu došlo ve všech sledovaných položkách s výjimkou položky investiční transfery neziskovým a podobným organizacím, která však svým objemem představuje necelé jedno procento kapitálových výdajů. Objemově nevýznamnější položky kapitálových výdajů, tj. investiční nákupy a související výdaje činily 19,0 mld. Kč a investiční transfery podnikatelským subjektům 3,2 mld. Kč.

4. Příjmy a výdaje regionálních rad regionů soudržnosti

Regionální rady regionů soudržnosti jako řídicí orgány regionálních operačních programů, jejichž prostřednictvím jsou čerpány finanční prostředky na projekty spolufinancované ze strukturálních fondů Evropské unie, byly zřízeny zákonem ke dni 1.7.2006. Finanční hospodaření regionálních rad úzce souvisí s postupem schvalování a realizace programových dokumentů politiky hospodářské a sociální soudržnosti a s výběrem projektů, kterým bude poskytnuta dotace v programovém období 2007 – 2013.

Ve státním rozpočtu pro rok 2008 (v kapitole Ministerstva pro místní rozvoj) je na financování regionálních operačních programů, jejichž realizaci zabezpečují regionální rady, vyčleněno 9,3 mld. Kč. Uvedený objem zahrnuje jak prostředky fondů EU (7,8 mld. Kč), tak vlastní zdroje státního rozpočtu (1,5 mld. Kč). Dále je předpokládáno, že z rozpočtů krajských

úřadů budou regionálním radám poskytnuty transfery ve výši 0,3 mld. Kč. Rozpočty regionálních rad byly koncipovány jako vyrovnané.

V průběhu 1. pololetí přijaly regionální rady do svých rozpočtů **příjmy** v celkové výši 2,9 mld. Kč, což představuje 30,0 % úrovně předpokládané rozpočtem. Transfery ze státního rozpočtu činily 2,8 mld. Kč, zbývající část příjmů byla zajištěna transfery poskytnutými kraji a částečně i vlastními příjmy regionálních rad (příjmy z úroků).

Celkové **výdaje** regionálních rad činily pouze 0,3 mld. Kč, tzn. že regionální rady hospodařily v 1. pololetí s přebytkem ve výši 2,6 mld. Kč. Převážnou většinu výdajů tvořily běžné výdaje (celkem 234,0 mil. Kč, tj. zhruba 85 % celkových výdajů). Jednalo se o výdaje na nákup vody, paliv, energie, služeb a ostatní nákupy, výdaje na platy a ostatní platby za provedenou práci včetně povinného pojistného placeného zaměstnavatelem a výdaje na nákup materiálu. Kapitálové výdaje, které činily 43,5 mil. Kč, byly vynaloženy na investiční nákupy a související výdaje. Výdaje regionálních rad byly tedy směřovány výhradně na zajištění provozních podmínek činnosti regionálních rad.

Z výše uvedeného vyplývá, že v průběhu 1. pololetí 2008 nebyly z rozpočtů regionálních rad poskytnuty žádné transfery podnikatelským subjektům, neziskovým a podobným organizacím ani příspěvkovým a podobným organizacím na realizaci projektů. Důvodem je opožděné schválení jednotlivých regionálních operačních programů a tím i vyhlašování výzev k předkládání projektů. První výzvy k předkládání projektů začínaly být zveřejňovány až v závěru roku 2007, v průběhu 1. a 2. čtvrtletí 2008 byly předkládány návrhy projektů a probíhal proces jejich hodnocení a výběru. V důsledku časového zpoždění vlastní realizace jednotlivých projektů lze proto předpokládat zvýšené čerpání finančních prostředků na financování regionálních operačních programů až ve druhé polovině tohoto roku.

5. Zadluženost

Ke konci 1. pololetí 2008 vykázaly **obce** celkový dluh ve výši 81,4 mld. Kč, to znamená zvýšení ve srovnání s koncem minulého roku o 2,2 mld. Kč. Vykázaný nárůst zadluženosti je způsoben přepočtem hodnoty emitovaných obligací hl. m. Prahy z reálné hodnoty (ve které jsou vykazovány k 31.12.) na jejich jmenovitou hodnotu. Vyloučením tohoto přechodného vlivu, jehož výše dosahuje téměř 3,0 mld. Kč, by celková zadluženost

obcí ke konci 1. pololetí činila 78,4 mld. Kč a byla by tak nižší oproti konci předchozího roku o 0,8 mld. Kč, z toho u položky úvěry o 0,7 mld. Kč a u přijatých finančních výpomocí a ostatních dluhů o 0,1 mld. Kč.

Souhrnné údaje o zadluženosti obcí ČR

Tabulka č. 8

(v mld. Kč)

Ukazatel	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	k 30.6. 2008
Úvěry	2,5	4,9	8,7	11,6	13,5	18,0	17,6	18,4	22,6	27,3	35,2	38,5	43,7	47,1	46,7	46,0
Komunální Obligace		7,6	8,5	11,9	13,2	11,9	10,9	10,1	13,3	15,9	21,7	23,9	23,5	22,9	22,6	25,6
Přijaté fin.výpomoci A ostatní dluhy	0,9	1,8	3,1	4,8	7,7	9,1	11,5	12,5	12,4	12,6	13,5	12,4	11,8	10,9	9,9	9,8
Celkem	3,4	14,3	20,3	28,3	34,4	39,0	40,0	41,0	48,3	55,8	70,4	74,8	79,0	80,9	79,2	81,4

V celkovém objemu zadluženosti obcí mají dlouhodobě nejvyšší váhu bankovní úvěry od peněžních ústavů, jejichž podíl ke konci pololetí činil téměř 57,0 % celkové zadluženosti. Výnosy emitovaných komunálních dluhopisů se na celkové zadluženosti podílely zhruba 31,0 % a zbývající část tvořily návratné finanční výpomoci a půjčky ze státního rozpočtu a ze státních fondů (Státní fond bydlení, Státní fond životního prostředí).

V průběhu 1. pololetí přijaly obce půjčky v celkové výši 2,8 mld. Kč a uhradily splátky ve výši 4,0 mld. Kč, tzn. převažovalo splácení půjček nad jejich čerpáním. Úvěry, které obce přijaly od peněžních ústavů, byly obdobně jako v minulých letech využívány zejména na rozvoj infrastruktury a na akce související s ochranou životního prostředí.

Na celkové zadluženosti obcí se výrazně podílí zadluženost čtyř největších statutárních měst (hlavní město Praha a města Plzeň, Brno a Ostrava), jejichž dluh tvoří zhruba 60 % celkové zadluženosti obcí. Celková výše dluhu vykázaná těmito městy činila ke konci pololetí 49,0 mld. Kč. Po zohlednění vlivu přepočtu hodnoty emitovaných obligací hl. m. Prahy by však byla o 3,0 mld. Kč nižší.

Souhrnné údaje o zadluženosti největších statutárních měst */

Tabulka č. 9

(v mld. Kč)

Ukazatel	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	k 30.6. 2008
Úvěry	1,1	2,4	1,7	0,8	3,6	4,7	5,0	8,3	10,8	16,8	18,7	21,7	21,4	20,8	20,6
Komunální Obligace	7,3	7,6	10,3	11,6	10,5	10,0	9,6	13,3	15,9	21,7	23,9	23,5	22,9	22,6	25,6
Přijaté fin.výpomoci A ostatní dluhy	0,5	0,4	0,6	1,2	1,5	1,7	2,3	2,6	2,9	3,9	3,3	3,2	3,1	2,9	2,8
Celkem	8,8	10,4	12,6	13,6	15,6	16,4	16,9	24,2	29,6	42,4	45,9	48,4	47,4	46,3	49,0

*/ hl.m. Praha, města Plzeň, Brno a Ostrava

Kraje vykázaly ke konci 1. pololetí zadluženost ve výši 11,5 mld. Kč, z toho úvěry činily 10,5 mld. Kč a přijaté finanční výpomoci 1,0 mld. Kč (kraje neemitovaly žádné komunální obligace). Ve srovnání s koncem předchozího roku se zadluženost krajů zvýšila o 1,1 mld. Kč. Některé kraje pokračují v čerpání úvěrů poskytnutých Evropskou investiční bankou, které jsou využívány zejména na akce spojené s budováním regionální infrastruktury a modernizace a opravy silnic. Čerpání úvěrů bývá rozloženo do několika tranší se splatností v rozmezí 10 až 25 let.

Dobrovolné svazky obcí vykázaly ke konci pololetí zadluženost ve výši 2,7 mld. Kč, ve srovnání s koncem roku 2007 se dluh zvýšil o 0,1 mld. Kč. Dluh je tvořen především úvěry od peněžních ústavů, které činí 2,3 mld. Kč, zbývající část představují přijaté finanční výpomoci. Dobrovolné svazky obcí využívají získané prostředky především na rozvoj a obnovu místní infrastruktury a na akce související s ochranou životního prostředí.